

Xiaojin Guo

Czułość i ciepło. Studium porównawcze twórczości Olgi Tokarczuk i Mo Yan

Praca poświęcona jest analizie charakterystycznych dla twórczości Tokarczuk i Mo Yan zagadnień związanych z czułością i ciepłem. W utworach obojga pisarzy czułość i ciepło towarzyszą kobietom oraz naturze ukazywanym w patriarchalnych i marginalizujących je strukturach społecznych, a także podczas wojen i wstrząsów politycznych. Dzięki stosowaniu przez oboje pisarzy czulej narracji kobiety zajmują centralną pozycję w ich dziełach, przy czym kobiece postacie buntują się i walczą z opresją. Z kolei natura jest personifikowana lub uznawana za sprawcę, aby w ten sposób podkreślić, że na równych prawach bierze ona udział w kształtowaniu świata. Tokarczuk i Mo Yan, pokazując, że kobiety i natura nie zajmują w świecie marginalnej pozycji, kształtują świadomość istnienia i rangi relacji ludzi, szczególnie kobiet, z naturą. Nie opowiadają się przy tym radykalnie za zastąpieniem androcentryzmu gynocentryzmem, obdarzają czułością i ciepłem również marginalizowanych społecznie mężczyzn, np. tych, którzy są nieszczęśliwi i żyją w samotności. Mimo izolacji, w jakiej się znaleźli, mogą bowiem liczyć na opiekę i pocieszenie ze strony natury oraz kobiet.

W rozprawie analizowane są więc sposoby, jakimi polska pisarka i chiński pisarz dekonstruuje opozycje mężczyzna – kobieta i kultura – natura. Ich twórczość zawiera manifestacje wzajemnych powiązań i pokazuje, że zrównoważone i oparte na współpracy relacje między mężczyznami, kobietami i naturą czynią świat lepszym i bardziej harmonijnym miejscem. Dzięki wykorzystanym narzędziom, jakie stanowi analiza czulej narracji i kategorie ekofeminizmu, niniejsza rozprawa może stanowić wkład w badania twórczości Olgi Tokarczuk i Mo Yan w kontekście literatury światowej, ale także w międzykulturowe studia literackie, a co za tym idzie, w badania porównawcze.

Praca składa się z sześciu rozdziałów. Wstęp zawiera opis celów badawczych, metod i znaczenia rozprawy. Rozdział pierwszy jest wprowadzeniem do twórczości Olgi Tokarczuk i Mo Yan oraz widocznych w ich dziełach podobieństw. Rozdział

drugi to przegląd literatury przedmiotu. Rozdział trzeci stanowi omówienie porównania jako metody zastosowanej w pracy, następnie przybliża ekofeminizm, a także czułą narrację Tokarczuk i Mo Yan. Rozdział czwarty zawiera porównanie i analizę pisarstwa Tokarczuk i Mo Yan w odniesieniu do postaci kobiecych, w tym ich cierpienia, a także pisarskich sposobów wykorzystujących czułość i ciepło, które pomagają dekonstruować androcentryzm. Na rozdział piąty składa się porównanie i analiza czułości oraz ciepła jako postawy wobec natury – zarówno w utworach Olgi Tokarczuk, jak i Mo Yan. Rozdział szósty z kolei zawiera analizę czułości i ciepła wobec zmarginalizowanych mężczyzn, którzy najpierw żyją w izolacji, ale otoczeni opieką i tym samym pocieszani przez kobiety i naturę nawiązują z nimi bliskie relacje. W podsumowaniu rozprawy kompletuję poczynione obserwacje i wnioski.